

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Munka és agitáció

Balfour volt az első, aki megértette a cionizmust, Lloyd George pedig az első, aki a gondolatot harcolta. Sir Alfred Mond, Anglia miniszterének nyilatkozatából szaktítottak ki ezt a mondatot: Erdemes megállani emellett, mert két nagyon fontos megállapítást tartalmaz. A cionizmust meg kell érteni, aztán pedig harcolni kell érte: megvalósítani a két feltételt nélkül nem lehet. Aki harcol a cionizmusért, anélkül, hogy a gondolat legmélyéig hatolna, az nem számíthat eredményre, mint az, aki megérti ugyan, de nem harcol érte. Hubert Alfred Mond megállapítása olyan tényezőkre vonatkozik is, amelynek a cionizmus érdekében kívül állanak, az abban foglalt utjelzést mégis azok is hasznukra fordíthatják, akiket egyéni és nemzeti érdekek kényszerítenek arra, hogy a cionizmus megvalósításáért komolyan dolgozzanak. A cionizmusnak ez az útja és ez a programja. A legkürtebb programok a legjobbak. Ez a legkürtebb. Egy mondatba van belesűrítve a kétáru feladat.

A Palesztina-munkára vonatkozóan más is mondott még Anglia zsidó minisztere, aki maga is lelkes cionista. Kijelentette: Anglia hajlandó megsegíteni a nemzeti otthon kiépítésének nagy feladatában a zsidóságot, de Anglia csak tenyékbe tudja bekapcsolni a jóakarata. Anglia semmi másnak nem hisz, csak a tényeknek. A brit nemzet tehát feltételekhez köti támogatását. Tenyék akar látni. Fellobbanásokat látott már, fogadalmakat hallott már, most tenyéköt követel.

Angliának igaza van, Palesztina már nem ígért, már nem csak alkalmak, hanem valóság. Valóságokat valóságokkal kell megközelíteni. A lelkésedés és az áldozatkészség csak diszpozíció; szükséges és hatásos aláfestés, amely arról jó, hogy a tények plasztikusabban domborodhassanak ki a népi lélekből. De ha a lelkesedésből nem lesz energia és az áldozatkészségből nem válik munkaakarássá, akkor nincs megmozdulás és nincs előbbrejutás. A pozitív Palesztina pozitívumokat követel. Tenyéköt, aminek jóakarata fejében Anglia követel. Anglia belevetette befolyását a serpenyőbe, de ez csak úgy lendül magasra és csak addig marad fent a magasban, amíg olyan súly van a másik serpenyőben, amely több értéket ad, mint amilyen ez a barátságos befolyás. A másik serpenyőben a zsidó nép egész életenergiája legyen.

Vannak vakon működő energiák is. Ösztönök, amelyek világtalan sóvárgások csupán és világtalanit, elkáprázottan röpködnek és csapkodnak az életprincipiumok lángja közül, de az életcél nem ismerik. Egy nép, amely élni akar, amely a maga törvényei szerint a maga földjén akar élni, az nem az ösztöneit követi és nem a vakon működő energiákra bizza magát, hanem azokra, amelyek tudatos cselekvésre serkentenek. Ennek pedig két feltétele van. Tudni kell: mi a cél és hogyan lehet eljutni ahhoz, aztán harcolni kell, hogy a felmerülő akadályokat elhárítsuk. A gondolatot előbb meg kell érteni és ha már megértettük, akkor jön a harc és a küzdelem.

A cionizmusnak ez az útja és a programja is. A feladat természeténél fogva az. Oly mélységesen mély az országszerzés gondolata, hogy azok számára, akik lényegében behatolni nem tudnak, vagy nem akarnak, érthetetlen misztérium marad, amely a fanatizmust mehevíti talán, de cselekedetre buzdító meggyőződések nem fakaszt. De ha a feladat más módon volna is, ha nem a belső

természete jelölné meg útját és munkarendjét, ez még akkor se lehetne más, még pedig abból az egyszerű okból nem, mert Anglia ehhez az uthoz és ehhez a programhoz köti magát. Anglia jóakarata kiinduló pontján Balfour áll, akit a világ minden államférfia között legelsőnek értette meg a cionizmus gondolatát, ott pedig, ahol a jóakarata tettekbe töröklik, Lloyd George áll, aki a gondolat megvalósításáért harcolni akar.

Világosságot terjeszteni és harcolni — a Palesztina-munkának alfája és omegája. Agitáció és munka, a nemzeti otthon kiépítése

csak ezzel lehetséges. Előbb meg kell nyitni az értelmet és bele kell önteni a nemzeti otthon egész nagyszerű gondolatát, aztán meg kell nyitni az öklöket és kifejtetni belőlük a munkaakarást, a harc és a küzdelem minden energiáját. Kimerák után az öntudatlan fantázia is futhat, de a valóságokat csak az értelem hódíthatja meg. Már pedig a nemzeti otthonhoz való jogunk nem kimerá, hanem pozitívum. Megdőlhetetlen igazság, amelyet legelsőnek Balfour értett meg és amelyért harcolni Lloyd George akar. Kevesebbet a gondolat megvalósításáért a zsidó nép nem tehet.

Az új kormány nem szünteti meg a kivételes állapotot

Hírek Averescu visszavonulásáról — Mihali helyén marad — Dobrescu kilépett a parasztpártból

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kormányváltás indító oka tudvalevőleg Take Jonescu külügyminiszter lemondása volt. Take Jonescu lemondását elsősorban az Averescu-kormány és a parasztpárt megegyezésével indokolta. Ez a megegyezés a kivételes állapotok megszüntetésére vonatkozott. A trónbeszéd meg is ígérte a cenzura és az ostromállapot felfüggesztését, melyet Averescu január tizenötén ígért meg végére. Take Jonescu kormánya erre nem gondol, legalább is egyelőre nem és a tegnapi minisztertanácsnak ennek megfelelő határozatot hozott.

Minisztertanács

Tegnap este minisztertanács volt Take Jonescu elnökletével. A tanácskozás első tárgya

a szocialista párt kérése,

hogy Frimu szocialista vezér halálának egy éves évfordulója alkalmából engedjék meg a pártnak, hogy sírjához vonuljon és ott gyászbeszédet tartson. A minisztertanács a kérést teljesítette azzal a feltétellel, hogy a felvonulást nem használják fel politikai agitációra. Ezzel kapcsolatban a minisztertanács elhatározta, hogy megengedi a szocialista pártvezetőknek klubhelyiségeik újbóli megnyitását azzal a feltétellel, hogy a rendet és az állambiztonságát nem fogják veszélyeztetni.

A kormány ezután a cenzura és ostromállapot megszüntetésének kérdésével foglalkozott és konstataulta, hogy annak azonnali elrendelése gyakorlati akadályokba ütközik. A közrendfenntartó szervek jelentései szerint sok helyen

még szükség van a kivételes állapotok fentartására.

A minisztertanács úgy határozott, hogy a cenzura és a kivételes állapotok megszüntetését fokozatosan keresztülvizsi, addig is azok úgy gyakorlandók, hogy a polgári jogokat és a közszabadságokat ne érintsék. Ebben a kérdésben a kormány összes tagjai egyhangú álláspontot foglaltak el.

A minisztertanács további tárgya a dobudzsai kérdés volt, különösen Dobrudzsa gazdasági és közigazgatási helyreállítása. A borcsai hid forgalomba helyezése lehetővé fogja tenni-e vidék helyreállítását és a minisztertanács megbízta az egyes reszortminisztereket, hogy Dobrudzsa szükségleteinek tanulmányozása után haladéktalanul intézkedjenek a felépítéshez kívánt eszközök odaszállítására, továbbá a konstanzai kikötőben a kivitel újbóli megszervezése iránt.

A legutóbbi

negyedév pénzügyi gazdálkodásáról

tárgyaltak és megbízták az egyes minisztereket, hogy vizsgálják szigorúan felül, vajjon az egyes utalványozások a költségvetésben megállapított címeken történtek-e. Ezzel kapcsolatban szóba került az Averescu kormány által egyes miniszteriumok tisztviselőinek kiutalt külön jutalmak ügye is. A minisztertanács

tervezte a költségvetésről foglalkozni.

A kormány ezután tárgyalás alá vette a munkaadók szövetségének memorandumát az új adótörvények alkalmazásáról, valamint a vagyonbecslésekről. A minisztertanács elhatározta, hogy bizottságot küld ki

a vagyonbecslések revidálására,

ezenkívül megbízta a pénzügyminisztert, hogy közzétesse a bizottságok a normális becslésre.

A minisztertanács újabb egyhavi határidőt tűzött ki az erdélyi esküt nem tett ügyvédeknek. Az újabb határidőt a minisztertanács elhatározta a hivatalos lapban történt megjelenésétől számítják.

Végül elhatározta a minisztertanács, hogy a magyar polgári törvénykönyvekre vonatkozó Plopu semmitőszéki elnök szerkesztésében megjelent kommentárokat hivatalosan kiadja román nyelven.

Favul a kormány helyzete

Take Jonescu nyilatkozatai, melyeket a sajtónak adott és amelyekben részletesen kifejtette kormányzati programját, egyes politikusokra, sőt a közvélemény egy részére is jóhatást tettek. A bizalmatlanság, amellyel az új kormányt fogadták, lassanként eloszlik és sokan már biznak a miniszterelnök missziójának sikerében. Olyan hírek is elterjedtek, hogy

Averescu visszavonul

a politikai élettől, mert meggyőződött róla, hogy a néppárt ellentállása nem hozza meg a várt sikereket és előbb-utóbb kénytelen lesz az új kormányval együttműködni. Averescu tehát partja utjából el akarja hárítani a legnagyobb akadályt, saját személyét. Több néppárti képviselő már be is jelentette a miniszterelnöknek, hogy hajlandók ott programja megvalósításában támogatni.

Az „Indreptarea” ezzel szemben megáfolja, hogy Averescu vissza akar vonulni a politikai élettől és hivatkozik arra, hogy a néppárt végrehajtóbizottsága tegnap este értekezletet tartott, amelyen éppen Averescu beszélt a

Az új Olaszország

Beszélgetés egy olasz diplomattal

— Az Új Kelet bécsi tudósírója —

Bécs, december 24. A napokban egy olasz diplomata járt Bécsben, akivel alkalmam volt az olaszországi helyzetről beszélgetni.

— Ezen most jövök Olaszországból, — mondotta — ahol a fascisták és kommunisták nagy harcra után ismét rend és nyugalom van. Róma, amely nemcsak átélte a fascisták kongresszusát, hanem szenvedélyesen részt is vett benne, szintén csendes. Olvassa csak el a „Secolo“-ban azokat a szép szavakat, melyekben Bonomi miniszterelnök a két ellenzéges pártot felhívja.

hagyjanak fel a kárhöztes polgárháborúval.

— Mint mondtam, a polgárháboru veszedelme elvonult és csak néhány felsőitáliai városban, például Bolognában, Modenában, Ravennában és Pármában lobban fel itt ott az igazság. Érdekes, hogy ép ezek a városok fogékonyak a radikális törekvések iránt, noha az ország e része nem ipari, hanem agrárterület. Lelkesedő hajlama következtében az itteni lakosság folyton új dolgokra vágyódik.

— Milyen a köztársasági mozgalom Olaszországban?

— Az olasz republikánus mozgalomnak még van forradalmi jellege, mert

Olaszország tulajdonképpen ma is köztársaság,

csak hogy király van az élén. A királyt a legmeggyőződésesebb republikánusok is szeretik, mert szigorúan vigyáz az alkotmányra és politikai kérdésekben soha nem exponálja magát. A háboru alatt huzamosabb ideig tartózkodott a katonai között és több palotáját jóteknony célra engedte át. Ez csak emelte népszerűségét. Az iránta megnyilvánuló szeretet nem is annyira a királynak, mint a szeretetreméltó embernek szól. Remélhető tehát, hogy Olaszországban a fejlődés békés uton és erőszaktól menten fog megtörténni. Legujabb bizonyítéka ennek, hogy a legradikálisabb olasz forradalmár, [sőt] anarchista, Errico Malatesta is

meggyőződésből beismeri a terrorizmus csúszkák szükségességét.

Ezért még legnagyobb ellenfelei is tisztelik, bár sok nehézséget okozott az olasz kormányának. Midőn egy ízben látogatást perbefogták, több terrorista úgy akarta szabadonbocsátását

gondolkodóba ejtett és mindig kutattam és tisztázni szerettem volna a kérdést, mi a chanuka? És megtaláltam rá a választ az „Al haniszim“ című imában, ahol el van mondva, Matatjahu a chasmonita Jochanan fia, gyermekével egyetemben föllázadt a gonosz görög uralom ellen, amely Izrael népével feledtetni akarta a Tórárt. De a Szentséges — neve áldassék — csodát tett és az erőseket kiszolgáltatta a gyöngéknek és a jámborok az erőszakoskodók fölé kerültek. A Tórárt tanulók meghatalmasodtak és kitisztították a Szentélyt, meggyújtották a méceszt és bevezették a nyolcnapos chanuka-ünnepet. Ebből azután következett a szerettem volna. Az „erősek“ — okoskodtam — ezek a görögök, a gyöngék, ezek viszont csak Matatjahu és azok a zsidók lehettek, akik tanulnak, templomba járnak, Tórával foglalkoznak. Az is következik ebből, hogy a gyöngék harcoltak az erősek ellen nemcsak bünbánással, nemcsak böjttel és adakozással, hanem igazi harcoss munkával. De erről persze a rabbi és a melamed egyetlen szóval nem emlékezett meg. Az „Al haniszim“-ima pedig nem adott erre megnyugtató választ. Sok kétely támadt bennem, töprengtem sokat és ezen az uton eljutottam világi könyvek elvácsúsához, a zsidó-történelemhez. És akkor megnyitott a szemem és sok kérdésre megfelelő választ kaptam.

Csend uraim, csönd. Most már tudom mint jelent a chanuka.

(Szabó László fordítása.)

kierőszakolni, hogy merényletet követettek el a milánói színház ellen. Ekkor nők és gyermekek is életüket vesztették. Malatesta ezt az ésszelen cselekedetet a legszavédeleyesebben elítélte.

— Milyenek a viszonyok Triestben?

— Triest földrajzi fekvésénél fogva Középeurópa természetesen kikötője. Magától értetődik, hogy a gazdasági válság, mely egész Középeurópa ránehezedik, Triestet is súlyosan érinti. Olaszország minden erejével arra törekszik, hogy Triest visszanyerje egykoru nemzetközi jelentőségét. A portorosei konferencia eredményei Triestre is előnyös következményekkel fognak járni. Abbázia, amelyet régebben a bécsiak is nagyon szívesen kerestek fel, kezd már felszabadulni a háboru utóhatása alól. A nyáron nagy idegenforgalma volt már. Még nagyobbra számítanak a téli szezonban.

— Es mi van Délitiroiban?

— Kényes témára tértünk át. Erről ma még nem nyilatkozhatom behatóbban. Ha újból Bécsbe jövök, remélhetőleg alkalmunk lesz erről beszélgetnünk. Most csak azt hangsúlyozhatom, Olaszország mindent el fog követni, hogy déltiroli alattvalóit, akik németek és akiknek

nemzeti érzelmeit a legteljesebb módon tiszteljük,

a lehetőség szerint kielégítse. Arról, hogy a déltiroliak autonómia iránti követelése teljesül-e, ma még nem nyilatkozhatom. Nem kell csodálkoznunk, hogy a déltiroli németek népi életük minden kérdésében tulságosan érzékenyek, mert hiszen a háboru még nem oly rég ért véget. Mindenesetre megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a déltiroli alattvalók élénken résztvesznek az olasz parlament munkájában.

Ezután D'Annunzióra terelődött a szó. A diplomata elmondotta, hogy Olaszország győzelmének a kalandos természetű író örvend a legjobban. Az író most a Garda-tó mellett üdül. Hadimémoiresit „Natturmo“ című könyvében gyűjtötte vissza

Jaffai levél

Goldstein Ezekiel szebeni cionista elvtársunk levelet kapott Gábor Áron vasutastól, aki Jaffában a vasuti műhely egyik főtisztviselője. Gábor levele érdekes betekintést nyújt a Palesztina-munkába. Itt közöljük a levelet egész terjedelmében.

Az itteni viszonyokról — írja Gábor Áron — ma már összehasonlíthatatlanul jobbat lehet írni, mint néhány hónappal azelőtt. A nyári hónapokban a munkanélküliséget egyáltalán nem ismertük. Aki dolgozni akart, feltétlenül kapott munkát. Most újból van munkanélküliség, nem nagyarányu és valószínűleg csak átmeneti.

A magánvállalkozás főleg házépítésben mutatkozik. Tel-Avivban mondhatnám gombamódra nőnek ki a földből az új házak. Kétszáz munkásházat építenek itt. Igen tetszetős és gyakorlati szempontok szerint berendezett épületek ezek. Ha felépülnek, a szép kertváros újabb kétszáz munkásnépét kap. Minden ház két szobából, konyhából, verandából és fürdőszobából áll. A vétetár 240 font, 5 fontos havi részletben törleszhető. A munkások ha takarékosak, könnyen hozzájutnak ilyen házhoz.

Tel-Aviv különben is a legkellemebb helyek egyike. A tenger közelében strandfürdő épül, valamivel arrébb egy nagy téglagyár, amely nemcsak téglával, hanem cementtel is el fogja látni az építőipart.

Haitában gőzmalmot építenek. Az építkezést Magyarországból odaszármazott zsidó mérnökök irányítják. Guth mérnök egy pénzesport megbízásából Párisban járt, hogy ott vizet vezetékek, kikötő és elektromos-művek építéséhez bankembereket nyerjen meg. Ha ez sikerül, a kikötő néhány éven belül egészen modern kikötő lesz.

Az amerikai házépítő társaság még nem kezdte meg munkáját. Most bizottságot járják be az országot, hogy megszemléljék a terepet. Mert az amerikai csak addig halasztja a dolgokat, amíg cselekvésre még nem értek. Mihelyt kimondották, hogy a munka megkezdődhet, akkor már nincs halogatás, nincsenek okoskodó ellenvetések, akkor csak munka van és pedig intenzív és gyors munka.

Nagyjából ezeket mondhatom a magánvállalkozásokról. A közmunka egyelőre — fájdalom — nem indult meg. Ruthenberg mérnök tervein dolgoznak, de a kivittelt ügylátszik a Keren Hájjeszódótól teszik függővé. És bár senki sem kételkedik abban, hogy a világon széjjelzört zsidóság megteszi köteleességét, egyelőre a munkát nagy arányokban nem indítják meg. Ha azonban megindul, Palesztina sok gazdasági kérdése egy csapásra meg fog oldódni.

Amerikából most érkezett egy hajórakomány gépekkel és szerszámokkal. A kisiparosok megrendelésekkel el vannak halmozva. Nagy baj mutatkozik azonban az anyagbeszerzés körül, de sokan ezt a bajt is leküzdötték. Én magam a jaffai vasuti fűtőház tisztviselője vagyok, egyelőre az angol levelezést végzem. A fiam Tel-Avivban a téglagyár építkezésénél mint asztalos dolgozik.

Aki akar jönni, ajánlom, szorgalmasan tanuljon héberül és angolul, mert csak e két nyelvel tud boldogulni. A mérnökök aránylag jól el tudnak helyezkedni, mindenki, ha egy kissé takarékos, félre tud tenni néhány fontot.

Mindenkit, akit illet, szeretettel köszönt
Gábor Áron.

A parasztpárt klubjában

Michalache a parasztság terveiről

— Az Új Kelet munkatársától —

Bukarest, dec. 22. Tegnap meglátogattam az Astoria szállodában a „Clubul Taranist“, a parasztpárti klubját. A helyiség nem nagyon diszes, de azért polgári klubnak is beillik, noha parasztruhájú, paraszt gondolkodásu, keményfejű, jószíjú földmives-nép jár ide.

A klubban a titkár iránt érdeklődtem, akihez nyomban bevezettek. Berbecaru titkár előzőkeny és finom, igazi európai férfi, kellemes modoru és jószágos, olyan mint egy rámele. Bemutatkozom neki és kérem, adjon alkalmat, hogy Michalacheval beszélhessek.

— Várnia kell, kedves uram, — mondja. Még nem jött be, de mihelyt megérkezik, nyomban beszélhet vele. Nálunk nincs etikett, nálunk csak őszinteség van.

Leülök egy padra, nézem az embereket, akik jönnek és mennek. Legtöbbjük parasztruhában van, békecsban és ingben és olyan halványárga gunyában, amilyent nálunk is hordtak. De mindjárt paraszt, van, aki egyetem tanár, ügyvéd, tanító, csak hogy ilyen a viselkedésük, mert partemberek és egyformán akar-nak öltözködni. Egész sor fia-alembert ül a padokon, könyököket kék papirosra eresztik, amilyembe a könyveket szórták kötni, mindegyik nagy regiszterekbe merülnek, nem tudom, mit tarthatnak nyilván. Nézem őket, látom, egyszerre valamennyien felugranak. Az ajtón közepertmetű, vállas ember jön be, széles arcosontokkal, vastag fekete hajjal, dióbarna bőrről és mélyenfekvő, nagy, elnéző szemmel. Parasztruhában.

— Ez az ur Michalache, — szól hozzám a titkár.

Odamegyek és bemutatkozom. Azután együtt atmegyünk egy másik szobába, leülünk egy csupasz asztalhoz, hideg szobában, hideg, csupasz székre, összediderget, a ceruzámat is alig fogom. De Michalache beszélni kezd, minden szavából a föld belső melege árad, mondataival beburkol, mint egy gunyával, a szeme kemencé, amely tüzel.

— Egy millió hektár parasztesalád lakik Romániában, — mondja — és ezeknek csak négy millió hektár földjük van. És a parasztság kilencven százalékát teszi ki az összlakosság-nak. Az a három és három egymillió hektár, ami ezeknél van, az a nagybirtokos tíz per-

centé. Alig egy negyedmillióval van kevesebbje a tizenet mint a kilencvennek.

— Az 1916. jasi alkotmányozó gyűlésen elhatározták, hogy még kétmillió hektárt adnak a parasztságnak. De ezt eddig nem adták.

Most már végre akarták adni és az Averescu-kormány megbízta az agrárreform végrehajtásával Garoflid földművelésügyi minisztert, a Nagyirtokosok Szövetségének elnökét.

Garoflid úgy értelmezte a törvényt, ahogyan a nagybirtokosoknak legjobban megfelelt. A régi agrártörvényt megreformálták, azt mondták, adunk a parasztnak valami kevés földet és kérték érte öt-tízezer leit hektáronként, ami az átlagárnál negyvenszer magasabb.

Enek következtében alig néhány tehetősebb parasztember jutott földhöz. És aki földhöz jutott, az sem teljes jogtulajdonos, a rendelkezési jog az eredeti tulajdonosé.

— Mi azonban most összefogunk és ki fogjuk erőszakolni az igazi agrárreform végrehajtását.

— A nagybirtokok közül csak azokra van szükség, amelyek mintagazdasággal rendelkeznek és tanítani tudnak. De nemesak az agrárreform ami pártunk programja. Uj városi és községi közigazgatást akarunk és új morált. A parasztságnak döntő szerepet akarunk biztosítani. Uj életet akarunk.

Enyit mondott. Azután kezét nyújtotta és szívélyes szavakkal búcsúzott.

Ben Ami.

Glasner Akiba a kolozsvári ortodox zsidóság főrabijá

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Vasárnap délután nagy érdeklődés mellett tartotta meg a kolozsvári ortodox zsidó hitközség azt a közgyűlést, amelyet mint ismeretes, néhány héttel ezelőtt el kellett halasztani és amelynek tárgya az új főrabbi megválasztása volt.

Bergner Mór hitközségi elnök felolvasta a képviselőtestület előterjesztését, amelyben javasolják Glasner Akiba egyhangú megválasztását.

A tárgyhöz Rimóczy Jakab, Schwartz Jakab és dr. Fischer Tivadar szóltak hozzá. Rimóczy rámutatott az ősz főrabbi nagy, országos jelentőségű munkájára, tudására, küzdelmeire és briliáns tehetségére. Kérte, hogy egyhangulag fogadják el az elnöki előterjesztést, amely egyúttal az ősz főrabbi kívánsága. Rabbi Akiba méltó fia nagy apjának és méltó a főrabbinátusi székre.

Schwartz Jakab volt hitközségi elnök szintén kifejtette Glasner Móse főrabbi nagy érdemeit és fia kvalitásait, de a mai időket nem tartja a választás megtartására alkalmasnak. Követendő indítványt terjesztett be, amely szerint Glasner Akibát egyelőre válasszák meg rabbihelyettesé és mihelyt az idő megérett a főrabbi választásra, azonnal ejtsék meg a választást.

Wertheimer Vilmos és dr. Pollák Sándor kimerítően foglalkoztak beszédeikben Glasner Akibának a hitközség szellemi vezetésére való rátermettségével. A beszédek hatása alatt Schwartz Jakab visszavonta módosító javaslatát, mire Bergner elnök elrendelte a szavazást. A 260 szavazat közül 245 az elnöki indítvány elfogadását javasolta. Ezzel Glasner Akiba alapszabályszerűen a kolozsvári ortodox hitközség főrabbijává lett.

Küldöttség indult a meghívott főrabbihoz, akiket ősi szokás szerint baldachin alatt kísérték a templomba. Itt Boskovitz József köszöntötte a kolozsvári konzervatív zsidóság két szellemi vezetőjét.

Glasner Móse főrabbi megindult szavakkal köszöntötte meg a hitközség iránta való ragaszkodását, elbucuzott híveitől, azután fiához fordulva folytatta buzdító beszédét. Az újonnan megválasztott főrabbi elfogódottan köszöntötte meg a megnyilvánuló bizalmat és nagy-névű ősei szellemét hívta segítségül. A főkántor alkalmi énekével zárult a kolozsvári rabbinálistalláció.

Módosított menetrend a CFR. vonalain

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Ma délbán érkezett meg a CFR. kolozsvári üzletvezetőséghez a bukaresti vezérigazgatóság rendelete, mely módosítja a november elsején kiadott vasuti menetrendet. A régi királyság és Erdély vasuti menetrendjének módosításánál az a szándék vezette a vezérigazgatóságot, hogy a ragát és a csatolt területek vasuti összeköttetését tökéletesebbé tegye. A módosítás, amely leginkább csak a fővonalakra vonatkozik, december 25-én lép életbe.

Erdélyben a Nagyvárád—Predeal—Bukarest vonal menetrendje olyformán módosul, hogy a 29. számú gyorsvonat ezentúl este hatkor, a 13. számú gyors negyedhétkor, a 9. számú gyors esti nyolc óra 35 perckor, a 17. számú gyors pedig este tíz órakor indul Bukarestből. A személyvonatok közül a 127. számú reggel félhétkor, a 121—202. számú hét óra 25 perckor, a 177. számú délután háromnegyed háromkor, a 101—206. számú este nyolckor, a 123. számú este féltizennyekor, az 521. számú vegyesvonat pedig délután félötör indul Predeal—Nagyvárád felé. A nagyváradi indulás nem módosult.

Arad és Lökösháza között egy nemzetközi gyorsvonat, négy személy- és egy vegyesvonat közlekedik. A 13. számú gyorsvonatnak a menetrendjét, mely szerint a vonat déli egy óra 53 perckor indul Aradról, délután három óra 25 perckor van Lökösházán, ahonnan 4 óra 40-kor indul s Budapesten, Bécsen át Párisig megy, a berni nemzetközi vasuti konferencián állapították meg. Ugyancsak a megállapodás szerint közlekedik a Magyarország felől jövő 14. számú nemzetközi gyorsvonat, amely délután háromnegyednyekor (középeurópai számítás szerint háromnegyed háromkor) lépi át Lökösházánál a román-magyar határt és öt óra 27 perckor van Aradon.

A személyvonatok közül csak a 265. és 267. számú közlekedik a határig. A 265. számú reggel féltizör indul Aradról és 11 óra 25 perckor ér Lökösházára, ahonnan a 266. számú vonat déli 12 óra 25 perckor indul vissza Aradra, ahová 3 óra 5 perckor ér. A 267. számú személyvonat délután félhatkor indul Aradról és negyednyolckor van a határon. Visszafelé a 268. számú számú vonat este negyedkilencor indul Lökösházáról és féltizör van Aradon. A többi személyvonat csak Kurticsig közlekedik.

Módosított menetrend lépett életbe a szatmár—felsőbányai vonalon is, melyen mindössze egy személy- és egy vegyesvonatpár közlekedik. Az 1046. számú vegyesvonat reggel öt óra 50 perckor indul Szatmárról s kilenc órakor van Nagybanán, ahonnan 1045. szám alatt délután félhatkor indul vissza s este 8 óra 46 perckor van Szatmaron. A személyvonat délután 4 óra 20 perckor Szatmárról, este hét óra öt perckor van Nagybanán és hét óra 50 perckor van Felsőbányán, ahonnan másnap reggel öt óra 20 perckor indul vissza, hat órakor van Nagybanán és nyolc óra 25 perckor érkezik Szatmára.

Torda és Abrudbánya között a menetrend úgy módosult, hogy a vonat, mely reggel nyolckor indul Tordáról és délután félhétkor van Abrudbányán, másnap reggel nyolckor indul vissza s délután két óra 57 perckor van ismét Tordán.

A bukarest—temesvári vonalon csak az indulási idő módosult. A gyorsvonat reggel hét óra tízkor, a három személyvonat reggel 8 óra 20 perckor, délután öt óra 20 perckor és este 11 óra 50 perckor, a vegyesvonat pedig esti negyedkilenc órakor indul a fővárosból. Indul még egy O és S betűvel jelzett luxusvonatpár is este 11 órakor.

Az ókirályságban és más csatolt területeken a következő vonalak menetrendjei módosultak: Titu—Vacaresti—Targoviste—Petrosita, Ploesti—Slanic, Bukarest—Constanza, Buzau—Galac, Galac—Bariad, Galac—Kisinev, Marasesti—Jasi, Faurei—Fetesti, Ciudei—Coscina, Jasi—Dorohoi, Vasile Lupu—Sulita Noua

Medjidia—Hamangia, Leorda—Dorohoi, Crasna—Husi, Páscaeni—Jasi, Adancata—Berhomiet pe Siret, Marasesti—Galac, Medjidia—Bazargie, Ciulnita—Port, Ocnita—Volcineet, Ploesti—Tandarei, Veresti—Botosani, Ciulnita—Slobozia és Bukarest—Csernovic, vagyis a CFR. összes vonalain módosított menetrend szerint közlekednek a vonatok.

„Nem minden eladó a világon“

Goga Octavian nyilatkozata az új-kormányról, a nemzeti párt vezéréiről és utolsó audienciájáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Goga Octavian, Románia első művészeti minisztere, az Averescu-kormány távoztása után, nem vonult vissza a politikai élettől, hanem minden lefolyását latba vetette, hogy a többségi néppárt és az erdélyi nemzeti párt között közlekedést hozzon létre. A tárgyalások eddig nem vezettek eredményre, mert Goga Octavian elhagyta Bukarestet, hogy csuesai kastélyában pihenje ki minisztersége fáradalmait és az utolsó heves politikai harcok izgalma. Goga esztörtökön kihallgatáson jelent meg a királynál, de az audiencia lefolyásáról még nem nyilatkozott. A volt művészeti miniszter szombaton utazott Bukarestből Kolozsváron át Csucsára és utazás közben a RTI. munkatársainak a következőket mondotta:

— Mélyen és szabadon lélekzem, — kezdte Goga. Mig miniszter voltam, mindent a sok kérelmező prizmáján kellett látnom, úgy hogy köztem és az élet között mindig egy kinyújtott kéz állott, amely tölem valamit kért.

— Olvasta az új kormány programját, — kérdezte az újságíró.

— Őszintén megmondom, nem olvastam. Deklarációkat könnyű tenni és ép Take Jonescu a mestere a deklarációnak. Fontosabb, mint ezek a nyilatkozatok, a jelenlegi kormány célja, mert e kormány eleve arra van itélve, hogy nagyon rövid időn belül megszűnjön. Ezért Take Jonescu nyilatkozatát ilyen címmel lehetne közölni:

Egy elítelt utolsó kívánságai.

— Ha Take Jonescu az új kormány megalkotása előtt a többség tagjaival tárgyal volna, megkaphatta volna a többség bizalmát?

— Kölesönös egyetértéssel és bizalommal egymás iránt mindent jól el lehetett volna intézni. Valamikor majd többet beszélhetünk mindezekről a kísérletekről, ma csak annyit mondhatok, hogy Averescu tábornok a maga nagylelkűségével és önmegtagadásával, amely mindig vezette őt, bármikor kész volt minden személyi áldozatra. Még egyszer mondom: barátságos magatartással kellett volna ezt elintéznit és nem intrikákkal. Ezek az erkölcsi inponderabilitás teszik számunkra lehetetlenné azt, hogy Take Jonescut támogassuk. Végül is,

nem minden eladó a világon.

— Hogy áll az erdélyi blokk ügye? Milyen fázisban vannak a tárgyalások Maniuval?

— Szívesen megállok ennél a tárgynál, amely egész Erdély közvéleményét nagyon érdekli. Tudvalevő, hogy nyilvánosan ajánlatot tettem az erdélyi nemzeti pártok az együttműködésre. Két dolgot nem szabad szem elől térszteni. Azt, hogy a pártvezetőségek javaslatot tessen a meggyőzésre és azt, hogy a jelenlegi parlamentben való kolaborációt javasoltam. Javaslatom az volt: Alakítsa

a néppárt n nemzeti párttal együttes kormányt.

Ezzel olyan kormányt tudunk volna alkotni, amely feltétlenül allandó lehetett volna és egyúttal helyreállítottuk volna a két erdélyi frakció közötti jóviszonyt. Ez a második kérdés nagyon fontos, mivel az erdélyi elemek együttműködése nagy politikai nehézséget tüntetett volna el. Azonkívül egy sereg erdélyi probléma megoldását is lehetővé tette volna. Az eredmény: tudja. Nem adok világo: választ. Ismét az a határozatlanság, amely két éve az erdélyi nemzeti párt minden lépésében megnyilatkozik.

— Mi a véleménye az erdélyi nemzeti párt vezéréiről?

Nem tudom, mily politikai célokat követnek. De látom, hogy két éve az egész világgal tárgyalnak, anélkül, hogy bárkivel is meggyőzést kötöttek volna. Ezeknek a soha véget nem érő „tárgyalásoknak” az volt az eredménye, hogy teljesen izolálva maradtak. Győzelmes az ut olyan bárkán, amelynek kormányát vezetői nem tudják sem jobbra, sem balra irányítani.

— Felveszik újból a tárgyalásokat a nemzeti párttal?

— Akadémikus, teoretikus vitára nem vagyok hajlandó, mert ennek semmi hasznát nem látom. Pozitív javaslatot azonban bármikor kész vagyok meghallgatni. En a magam részéről nem teszek újabb javaslatot. Az ország és különösen Erdély közvéleménye meg fogja tudni állapítani, ki a felelős ezért. Sem én, sem politikai barátaim nem vagyunk okai annak, hogy az erdélyiek ma nem képviselik azt a politikai súlyt, amely őket joggal megilleti.

— Csütörtöki királyi audienciája után milyennek látja a politikai helyzetet?

— Természetes, ugyebár, hogy nem közhetek semmit a sajtóval, a Felséggel folytatott beszélgetésemről. Minden, amit mondhatok annyi, hogy a jelenlegi többség által támogatott olyan kormány mellett vagyok, amely más pártok kimagasló személyiségeit is magában foglalja. Azt hiszem, hogy még a kamara megnyitása előtt megkezdődik az újabb válság. Nem hiszem, hogy a király hozzájárulna a kamara feloszlatásához.

HIREK

AZ UJ KELET 1921. DECEMBER 27.

Szerkesztőség	377
Kiadóhivatal	344
Zs. N. Sz.	558

Szás év után

Kicsiny kanócok nyolcas lángja
Kacagj felém, kacagj felém
Ma még veled melengelőzöm
Nyolc téli napnak estelén.

Ma kell még emlékeztetnöm
Nyolc gyertyaláng, nyolc gyertyaláng
Hogy volt idő, mikor fáklyákkal
Gyújtottak máglyákat alánk.

Gonosz napok, véresek, szépek,
Dicső napok, dicső napok:
Mert volt zsidó ki bús ökölrel
A gyilkosok közt szétcsapott.

Öklünk lesorvadt, egy maradt csak:
A vér, a tűz, kigyúlt tető:
Ma kell még biztatás szép jelnek
A nyolc láng-emlékeztető.

Lesz még idő — és isten látja
Hamar talán,
Az új életnek, ősi földnek
Felvirradó szent hajnalán.

Az eljövendők meg sem értik
A csúf jelent,
S nem fogják tudni, hogy minékünk
A nyolc kandélang mit jelent.

Úgy mondják majd, zsidók, kemények,
Szántóvetők:
De furcsák voltak jó apáink
Száz év előtt, száz év előtt.

Hogy volt ki karddal visszasújtott?
Hisz van kezünk,
Ezért még kár volt ünnepelni:
Mert lám, mi is csak úgy teszünk.

g. j.

— **Brediceanu miniszter pénteken vagy szombaton érkezik Kolozsvárra.** Bukarestből táviratozzák: Brediceanu erdélyi miniszter a hét végén, pénteken vagy szombaton érkezik Kolozsvárra, ahol az egységesítő bizottság elnöki osztályán fogadja a feleket.

— **A kivételes állapotok megszüntetése.** Bukarestből jelentik: Camarasescu beügyminiszter ma tárgyalást folytatott a II. hadsereg parancsnokával és a bukaresti rendőrprefektussal a kivételes rendszabályok megszüntetése tárgyában.

— **Megszüntetik a kivételes intézkedéseket Magyarországon.** Budapestből jelentik: A hivatalos lap karácsonyi száma közli a gyűlekezés korlátozására vonatkozó rendelet hatályon kívüli helyezését és a politikai gyűlések engedélyezését. Ezzel másikkal viszont hatályon kívül helyezi a gyorsított eljárásra vonatkozó rendeletet.

— **Megalakult a szebeni mizrachi csoport.** Nagyszebenből jelentik: A mizrachi csoport megalakult. A választást erős agitáció előzte meg, amelyben a mérsékelték győztek. A mizrachi csoport tiszteletbeli elnökévé a két hitközség elnökét: dr. Schwartz Józsefet és Ferenc Lajost választották meg. Elnök: dr. Hönig Rudolf, társelnök: Márk Móric. Alelnökök: Teszler Simon és Leitner Sámuel. Titkárok: Melamed Ignác és Löwy Arnold. Jegyző: Spilmann Mózes. Pénztáros: Holländer Bernát. Ellenőrök: Sajovics Jakab, Helfmann Mózes, Melamed Viktor. Gondnokok: Stern Sámuel és Ehrentahl Ignác. A mizrachi választmányába a következők kerültek: Bein József, Márk Jenő, Schobel Dávid, Grünberger Izsák, Kohn Pál, Eckstein Ábrahám, Weisz Jakab, Goldstein Ferenc, Halpern Jakab, Guttmann Jakab és Korn Sándor. Póttagok: Mermelstein Mayer, Sapira Márkus, Rosenwasser Saje, Sajovics Dávid. Fegyelmi választmány: Goldstein Wolff, Halpern Ábrahám, Neu Sámuel, Klepper Miklós, Neumann Hermann és Schickler Izsák. A Nemzeti Alap biztosai: Neu Sámuel és Spielmann Mózes.

— **Szocialista népgyűlés Bukarestben.** Bukarestből jelentik: A szocialisták tegnapi népgyűlést tartottak, amelyen Cretu és Petrescu Ghempet beszédükben ismertették a szakszervezet mai helyzetét. A gyűlésen résztvevők ezután Frimu sirjához vonultak, ahol Ghempet méltatta az elhunyt érdemeit.

— **A Bönoth Haalijah folyó hó 28-án ülést tart.** Az ügy fontosságára való tekintettel kérjük a tagok pontos megjelenését.

— **Leégett a bukaresti Gara de Nord.** Bukarestből jelentik: Vasárnap reggel négy órakor óriási tüzvész tört ki az északi pályaudvaron. A tűz, amely rövidzárlatból keletkezett, elhamvasztotta a pályaudvar középső részét, a podgyászraktárt, az éttermet, a jegykiadó-pénztárakat és a postahivatalt. A kár óriási. Megállapították, hogy a tűz az állomási épület padlásán keletkezett, de akkor vették észre, amikor a lángok már átcsapnak a falakon. Az állomás mellett levő városnegyed közelében óriási pánik tört ki. A tűzoltóság azonnal a helyszínen termelt, de a víz nagy távolságra van az állomástól és így az oltás nagyon nehéz volt. A hatóságok mindent megtettek a rend fenntartására. A pályaudvaron felhalmozott podgyász őrizetére katonaságot rendeltek ki. A beérkezett vonatokat visszatartották a pályaudvaron. Az északi pályaudvarról tegnap egyetlen vonatot sem indítottak. Hat órai megfeszített munka után sikerült végre lokalizálni a tüzet.

— **Közigazgatási reformok Palesztinában.** Jeruzsálemből jelentik: A „Haarez” értesülése szerint Palesztina közigazgatása nagy és mélyreható változások előtt áll. Az országot négy közigazgatási területre osztják és pedig 1. Jeruzsálem, Jaffa és vidéke, 2. Sicheem (Nablusz), 3. Haifa és 4. Tibériász. Az új területi beosztás sok munkaerő megtakarítását jelenti. Ezeket a tisztviselőket más angol mandatárius területekre fogják áthelyezni. Stors generálist, Jeruzsálem katonai kormányzóját valószínűleg Sz udánba helyezik át.

— **Chanuka mesedélután és gyermekbál a Haggibborban.** Kedves ötlet volt a Haggibbor vezetőségétől, hogy egy hangulatos gyermekbál keretében vasárnap délután a kicsinyeket gyűjtötte össze. A bál megelőző műsor keretében Ruvinszky Rafael, a kiváló operaénekes énekelte a „Maos cur”-t, majd Mezeiné Winkler Janka tanulmányos mesét mondott a Menóráról és a trenderliéről. Fülöp Aranka és Deutsch Gizike átértzett, finom szavataikkal váltak ki, majd a kis Ernster-fiu dirigálásával a gyermekkórus énekelt héber dalokat. A műsor után következő bál, a bájos négy-öt éves táncosokkal, bővelkedett a kedves, vidám hangulatokban. — A kolozsvári sómér- (zsidó cserkész) csapatok kedélyes összejövetelen ülték meg a Makkabeusok ünnepét. A kommersz komoly részében méltatták a chanuka jelentőségét, ezután fehér asztal mellett felelevenítették a tradicionális trenderli-játékot, miközben magánszámokat adtak elő. Egyes sómérok résztvettek a Tarbut-iskolák növendékeinek tegnapi délutáni chanuka-ünnepségén is, mely alkalmából a tanulók és szüleik zsufolásig töltötték meg a Haggibbor klubhelyiségét. Ünnepi beszédet héberül Mátyás sómér, magyarul Weinstein sómér mondott. Deutsch Aranka hatodik gimnázista és Zelig sómér zsidó verseket szavaltak, Molnár István és Dáskál énekszámokat adtak elő. A szépea sikerült ünnepséget az ifjusági énekkar zárta be. Ruvinszky énekét Vadas László zeneszerző stílusosan kísérte.

— **A Keren Hajjeszód Kanadában.** Torontóból jelentik: A kanadai zsidóság a Keren Hajjeszód-akciót megkezdte. A propaganda állandó erősödéséből arra lehet következtetni, hogy a gyűjtés várhatóan nagy eredményeket fog hozni. Az akciót egyébként Jabotinski indította meg.

— **A csodálatos esokoládésziget.** Ma érkezett be hozzánk Gara Ákos meséskönyve: A csodálatos esokoládésziget. Gara Ákos ismert gyermekmeséíró, új mesegyűjteménye igen csinos kiállításban jelent meg a Radioadásában. A kötött táblájú könyv, melyet Guncser Nándor ötletes rajzai élelénkítettek, mindenütt kapható, ára 10 lei. A könyv ismertetésére még rá fogunk térni.

— **Bulgária vagonokat ad Romániának.** Bukarestből jelentik: A bolgár vasutak igazgatósága értesítette a CFR igazgatóságát, hogy a neuilly békeszerződésben megállapított kocsikat Várnán keresztül eladította Románia részére.

— **Albrecht főherceg Amerikába utazott.** Bécsből jelentik: Albrecht főherceg hozzátartozói kíséretében Amerikába utazott, hogy folytassa tárgyalásait azzal a pénzeszoporttal, amely az utódállamokban levő Habsburg-birtokok megvételéről tárgyal.

— **A kisantant volt harcosainak szövetsége.** Párisból jelentik: A kisantant volt harcosainak szövetsége megalakult. A szövetség élére Serdaru román delegátust választották meg.

— **Mégis nőül Vilmos excsászár.** Londonból táviratozzák: A „Times” szerint Vilmos excsászár nőül veszi Rochov urnót.

— **Gömbös lovagias ügye.** Budapestből jelentik: Wolff ezredes és Gömbös lovagias ügyében Wolff segédei kijelentették, hogy nem tekintik Gömböst lovagias embernek, mert megszegte esküjét és eljátszotta azt a jogot, amelyet a tiszt becsület neki biztosított. * „Oh jaj megfojt ez az átkozott köhögés”, Egger mellpasztillái csakhamar meggyógyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

* **Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság** tudatja igen tisztelt tiszteletfeleivel, hogy a pénztári órák folyó hó 15-től további intézkedésig délelőtt 9—12 ig és délután 3—4-ig fognak tartani.

— **Új iparvasutak forgalomba helyezése.** A „Forestiera” román erdőipari cég árdeinek kihasználása céljából Kissebes állomásra egy 40 kilométer hosszú iparvasutat épített. A két vasut műszaki felhívásának december 15-én és 20-án történt Stancu CFR igazgató vezetésével amikor a vasutakat forgalomba helyezték. Mindkét vasut építési munkálatait Bedős Mária elaji mérnök vezette.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

ROMAN OPERA
Szerda: Samson és Delila. (Pavellel, Apostoloscu-val és Lya Poppal.)
Péntek: Aida. (Nestorescu kisasszony szereplésével.)

MAGYAR SZÍNHÁZ
Szerencsetánc. (Operettujdonság, először. Premierhelyekkel. Napibérlet 16. szám.)

Csütörtök: Szerencsetánc. (Operettujdonság, 2-odszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 72. szám D.)

Péntek: Szerencsetánc. (Operettujdonság, 3-adszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 78. szám A.)

Szombat: Szerencsetánc. (Operettujdonság, 4-edszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 74. szám B.)

Vasárnap d. u. 3 órákor: A cigány. (Szentgyörgyi István főlépésével. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap este fél 8-kor: Szerencsetánc. (Operettujdonság, ötödször. Rendes helyárrakkal. Általános bérletszűnetben.)

Bécs: Szerencsetánc. (Operettujdonság, 6-odszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 75. szám C.)

Kedd: Carmen. (Operarepriz új betanulással s új szereposztással. R. Lorbeer Ilona, Rózsa Il, Ruvinszky, Sugár, Operabérlet 13. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szerda: Színház. (Ujdonság, 6-odszor. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 76. szám D.)

A műsorra tüzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

KÖZGAZDASÁG

Nire terjed ki az új kereskedelmi felügyelőségek munkaköre

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Mint ismeretes, az év február 11-én királyi rendelet jelent meg, amely kilenc kereskedelmi kerületre osztotta az országot és ezeknek a kerületeknek az élér kereskedelmi felügyelőségeket állított. A rendelet végrehajtására a munkálatok már befejeződtek, sőt az első kereskedelmi felügyelőség, a IX. Brassóban már meg is kezdte működését. Az új felügyelőségeket hamarosan mindenütt felállítják. Érdekes a brassói felügyelőség körlevele, amelyben munkája megkezdését jelenti be és pontosan körvonalazza azokat a teendőket, amelyek elvégzése a eladata.

Mindenekelőtt megállapítja az új kereskedelmi hatóság, hogy a kereskedők vezeték a kötelező könyveket és jegyzékeket és gondoskodik róla, hogy a kötelezettség alól senki ne vonja ki magát. Gondoskodik arról, hogy a kereskedelmi vállalatok idejében és előírás szerint hozzák nyilvánosságra mérlegeiket és ellenőri a beírt adatok valóságát. Ellenőri a biztosító társaságok működését, előszörban a biztosítási összegeknek kötelező letétbe helyezésére vonatkozólag. A belföldi társaságoknak az összeg negyedét, a külföldieknek a felét kell biztosítani. A kereskedelmi felügyelőség hatáskörébe tartozik azoknak a részvénytársaságoknak ellenőrzése, amelyek külföldön alakultak meg, de Romániában is felállítottak székhelyet.

Az új kereskedelmi kerületek főnökei a kereskedelmi és ipari minisztérium megbízottai a megfelelő kereskedelmi és iparkamaráknál. Országos felügyelőség a gabona- és árvaszarok törvényes működése, a vasárnapi munkaszünet betartása felett, ellenőri a luxusdó végrehajtását és figyelemmel kíséri az esetleges ázerk desekét.

A kereskedelmi felügyelők szükség esetén tanácsosra hívja össze a kereskedőket.

Erdély és a Bánátra vonatkozólag a felügyelőségek ellenőrzik a kereskedelmi törvény betartását, jóváhagyják a cégjegyzéseket és gondoskodik az esetleg megérves, a haboru

alatt kiadott különleges rendelkezések végrehajtásáról.

Az új felügyelőségek tehát állami ellenőrző szervek az összes kereskedelmi rendelkezések végrehajtására és betartására.

Gabonapiac árak Aradon. 100 kg.-ként L. ben. Buza 300—310, tengeri 330—340, árpa 290—300. Ez utóbbiakból csak igen kevés volt a piacon. Lisztiaci árak: Nullaliszt 5.40—5.50, főzöliszt 4.50—4.70, fehér kenyérliszt 3.60—3.70, barna kenyérliszt 3.30—3.50, korpa 2.10—2.20.

Elejtették a belgrádi fegyvergyár tervét. Francia bankok a belgrádi Morshal és Társa bankhazzal egyesültek és meg akartak alapítani az „Omnium Serbe” neven emlegetett nagy jugoszláv fegyver-és municiógyárat. A vállalat koncessziója körül nagy kijárási botrányok derültek ki, melyek egyik rokona révén, Pasics miniszterelnökre is kellemetlenek voltak. A botrányok levették a vállalat alapítási tervét a napirendről, míg végül az érdekeltség most teljesen visszavonta előterjesztését és eláll az alapítás szándékától.

Az erdélyi marhaállomány. A kolozsvári kerületi állategészségügyi igazgatóság körrendeletet intézett az alprefektusokhoz és a polgármesterekhez az állattenyésztés szabályozásairól. A rendelethez táblázatot mellékel, mely az idei állattöbbletet mutatja ki a múlt évvel szemben. Szarvasmarhánál növekedés 10.85 százalék, bivalyoknál 0.81 százalék, disznóknál 19 százalék, juhoknál 10.5 százalék, kecskéknél 12 százalék. Amint e kimutatásból látható, minden állatfajnál növekedés észlelhető a múlt esztendővel szemben.

Valutapiac:
Bukarest, dec. 25. Márka 78—80, leva 90—91, font sterling 560—580, francia frank 1080—1100, svájci frank 25—26, olasz lira 600—610 drachma 490—500, dinár 185—195, dollár 134—136, Napol. 470—475, ezüst —, osztr. kor. 320—330, magyar korona 20.50—21, szokol 180—190, lengyel marka 479—485, török-lira —.

Páris, dec. 25. Bukarest —, London 5260—, Newyork 1257.50, Belgium —, Róma 55.75, Svájc 246—, Prága 17 1/8, Madrid —, Berlin 6.75, Bécs 050, Amsterdam —, Budapest —, Szófia —.

Zürich, dec. 25. Bukarest —, Berlin 272 1/2, Amsterdam —, Newyork 513—, London 2142—, Páris 4070—, Milano 2265—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztánia —, Madrid —, Prága 705, Budapest 85—, Zágráb 200—, Buenosayres —, Varsó 19—, Bécs 20—, osztr. leb. kor. 11.

Budapest, dec. 25. Lei 520—, Napoleon 2400—, font sterling —, leva —, dollár 625—, francia frank —, marka 358—, lira —, osztr. kor. —, rubel —, szokol 850—, svájci frank —, dinár 9—, lengyel marka —.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNO
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
Szerkesztőség: Calca Rep. Fordinán (volt Ferenc József-utca) 45
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókiadó: Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 9.
hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Előfizetési ár: havonként ... 30 lei
Egyes szem ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1.50 L
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint veszel a kiadóhivatal.

NYILTTER*)

Figyelmeztetjük t. u. lefeléinket, hogy alant leirt szövegi csehbélyegzőinket folyó hó 25-től 26-ára virradó éjjel, Arpad ut 40 szám alatti irodánkból ismeretlen bet rök ellopják és ezen bélyegzők bármelyikével ellátott iratnak vagy okmánynak hitelt ne adjanak, mert azokért felelősséget nem vállalunk.
C. 1921. december 26.

Grün Lázár fakereskedő
Grün Sámuel pék

1. Grün Lázár
Kolozsvár
2. „Családi kenyérsütőde”
Kolozsvár
3. „Samóli Grün”
bratar
Cluj, C. Traian 40

*) E rovásban közöltekért a bekladó felelős.

SÁNDOR AGOSTON utóda-
uri divatruháza Cluj, Strada Memo-
randului, (volt Unió-utca 2. szám.)
Állandó ujdonságok 2849-4
divatkülönlegességekben

Konkurs
Die Orsovaer Isr. Kuttsgemeinde sucht zum sofortigen eintritte einen Angestellten, der bei der Gemeinde allein die Agenden zu versehen hat, demnach Sochet-Ubodek, guter Ball-Kore sein muss, an hohen Feiertagen Musaf und Niele vorzubeten, in der Elementar und Bürgerschule (Ungarisch-Deutsch) den Religionsunterricht zu erteilen, Chuppeduschin zu geben, bei Todesfällen die rituelle Waschung zu leiten und die nötigen funktionen auszuführen fähig ist, Bewerber haben ihre schriftliche Offerte mit Angabe der Familienverhältnisse, des bisherigen Lebenslaufes, der Vorbildung, der Gehaltsansprüche, der Referenzen direkt an die Gemeinde Orsova zu richten. Kenntnis des Rumänischen erwünscht.
Orsova, 12. December 1921. Reicher m. p. Secretär.

1282
Au Bon Gout
Bárdos Jenő
Piata Unirei 4. Főlép
Legujabb
legolcsóbb
és legjobb

שפת עברית
Megjelent magyar nyelven és a שפת עברית amelyet majdnem minden nyelvre lefordítottak már. A legjobb nyelvkönyv a héber nyelv elsajátítására. Ara 3 lei. Kapható a „Safrut” könyvkereskedésben, Wesselényi- és Szép-utca sarak.

Karlsbaadi porcelánárak. Cseh táblaüveg. Schreiber-féle préselt és csiszolt üvegárak. Opállampák és ertyők. Lámpaárak legolcsóbban beszerezhetők

DEUTSCH K. I.
Rt.-nál
Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
Interurban telefon 71 1283
Kérjen árajánlatot!

1489
KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-91

Grünwald
Üvegesiszolda,
tükörárugyár és
épületüvegezési vállalata
 Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

tudatja, hogy tükörüveg-
 szállitmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüve-
 geket és tükröket, tükrök ujrakoncsor-
 rozását. — Fintükrök I. II. III. rendű
 (2^{1/2} coll) ládában. Épületüvegezés!
 Minden méretű valódi cseh tábla-
 üvegek állandó nagy raktára

Gutfried és Herskovits
 Oradea-Mare — Nagyvárad
 Piata Unirei 12. — Szent László tér

Erdély legnagyobb és legszolidabb impor-
 törjei. Állandó gyári lerakat chemnitz-i kötött-
 szövet árúban, ugymint horgolt nyakkendők,
 mindenemű harisnyák, sálak stb. — Nagy
 raktár mindennemű hermandi olasz D. M. C
 cernák és pamutokban.

Megrendeléseket postán eszközölünk

Nagy újévi vásár

Női harisnya Lei 10-50
 Férfi gyapju harisnya „ 13-50
 Gyermek gyapju keztyű
 minden nagyságban . . . 10-—
 Gyermek patent harisnya „ 8-—

Ezen árak csak 8 napig
érvényesek

IMRE LAJOS

Wesselényi-u. és Szép-utca sarok

Ujrakoncsorozás!

Finntükrök gyártása!

PÉCHY ÉS TÁRSA
MODERN ÜVEGESISZOLÓ és TÜKRÖRÁRUGYÁR
 üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u) 20 sz. megkezdte
 Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon meg
 rendelhetők. 1270 **KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!**

Dr. PAUL JÁNOS fogorvos
 rendel: délelőtt 11—1-ig és délután 3—7-ig
Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8.
 Hivatalnokok és családtagjalk részére
 — 30% árengedményt adunk. —

ransilvania Műfoglaboratórium
 Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz János-u.) 8,
 2768-1 **Technikai főnök:**
FISCHER J. MIKSA

Textilárut nagyban
 legolcsóbban beszerezhető
RÉGER & HEIMOVITS cégnél
 CLUJ, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 12

Szörme bundákban — és különféle
szőrmékben nagy választék
 Megrendelés, átalakítás
 és festést minden meny-
 nyiségben — vállalunk 1198
S. EISENSTÄDTER & Co.
 szücs, — szörmeáruháza
 Cal. Viet. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

Fierarie „**BARZEL**” vasüzlet
CLUJ—KOLOZSVÁR,
 Piata Mihailu Viteazul 13. — Telefon 10-49

GANZ Elvállal elektromos vilá-
 gitási- és erőátviteli be-
 rendezéseket. Izzólámpák,
 villamossági részvény-
 társ. üzemvezetősége: 975-1
 Piata Mihailu Vit.
 Széchenyi-tér 41.
 sz. (Széki-palota.)
 díjtalanul nyújt. Telef. 403

„HELIOS”
 Kötő- és Kötőszöveggyár R.-T.
TARGUL-MURES
 már üzemben van. Külföld-
 ről hozott szakmunkásaival
 gyárt mindenféle kötöttáru-
 kat, elsőrendű minőségben
 2802-1

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL
kézműdru nagykereskedése
 1283 Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

Ütlevéleket 48 óra alatt láttatkoz. Felvesz
 hirdetéseket és fényreklamhirdé-
 téseket. Fordításokat elvégez. „**RECLAMA**”, Piata
 Unirei 4. I. emelet 2917-1

A Temesvári Gyapjuipar Rt.
 Kolozsvári fióküzletében:
 Cal. Viktoriei (Kossuth Lajos u.) 24
 eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek
 En-gros és en-detail!
HARISNYAÁRUK EN-GROS!

Ha jó rum- és likőresszenciát
akar beszerezni olcsón, forduljon
Glück Henrik gyárához
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Viet.
 1253 (volt Kolozsvári-u.) 74

Megkezdődött a
karácsonyi nagy vásár
 a
Hosszu-utca 1 szám alatti
Gerő Zoltán áruházában,
 ahol a következő cikkek kerülnek eladásra
Ezen árak kizárólag de-
cember 23-ig érvényesek.

1 Ruhára való mosó szövet	Lei 89-—
1 " " barchet	89-—
1 " " krefon	89-—
1 " " delain	89-—
1 Divat valkendő	89-—
1 Divat selyemkendő	89-—
6 pár cerna női harisnya	89-—
6 drb. gyermek zsebkendő	29-—
1 méter ruha bársony	39-—
1 drb. himzett női ing	49-—

Valamint a raktáron levő összes árak leszál-
 litott árakban lesznek árusítva.
Maradékok minden elfogadható árban
 Ugyancsak Hosszu-utca 1 szám alatt a FÜSZER-
 CSARNOKBAN szerezhethi be legolcsóbban
 fűszer és gyarmatárut. 2880-1

Tungsrám Villamossági R.T. Cluj, Kómálalja-utca 25. Telefon 201.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legnagyobb apróhirdetés ára 10 lel.

**Angol munkákat leg-
jutányosabban készít
Pollák női szabó Hu-
nyadi-tér 13. 2977-1**

Eladó egy 27 kat. hold-
ból álló falusi kisgazda-
ság, szőlővel, 3 szoba,
konyha, korcsma és bolt-
helyiségből álló lakással,
egyéb melléképítmények-
kel, a hozzátartozó jogok-
kal együtt, vasúti állomás-
hoz közel. Értekezhetni
Friedmann Lajosnál Zsi-
bon, Szilágy megye. 2994 I

**Jó házból való négy
kézpiszkolót végzett
szu nyomdász tanuló-
nak fizetéssel fel-
vételtk. Cím: a ki-
adóhivatalban.**

**Kellő jártassággal
rendelkező mérlegkő-
pes könyvelő és le-
velező nyomdávalalathoz
keresetűk. Ajánlatok dél-
előlt 12-1 óra között az
Új Kelet kiadóhivatalába
keretnek.**

Timáregéd, ki zurich-
telásban dolgozott és fa-
ragáshoz ért, azonnal fel-
vétetik. Sámson börgyár-
ban Cluj, Gyufagyár-u. 1.
Gyorsáru raktár átellené-
ben. Telefon 3-86. 2980-1

Egy szalon garnitúra,
egy nagy tükör, egy női,
amerikai íróasztal székkal
eladó. Megtekinthető Ma-
jális-utca 2. szám.

**Egy új szalon garnitúra
intarsia betéttel sürgősen
eladó. Megtekinthető d. u.
2-5 között Egyetem u. 8.
A házfelügyelőnél.**

Zongorák:

rövid keresztfüros, —
pianinók, perzsaszó-
nyegek, antik butorok
és porcellánok jutányo-
san kerülnek eladásra

Sternberg Tégisópká-
reszkedőnél
ADEA-MARE, SZT. LÁSZLÓ-TÉR 2

WIENBEN

Megnyi-
tottuk
is Vollzeile 15 szám alatt internacionális szállítási
irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import
szállítási ügyek lebonyolítására. Gyűjtőkocsi forga-
lom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarlevelek felül-
vizsgálása és díjtöbbletek kiutalása. Központ: Cluj.
Hétköznapok: Wien, Nagyvárad, Orsova. Kireadtségek
minden határon. **DEUTSCHE TESTVÉREK** 1276

CURKORNA ÉS CSOROLÁDÉ RAKTÁR

LUSZTIG és NUSSBÄCHER Calea Regele Ferdinand No. 31
Szállítunk póstán, utánvét mellett.

Táblaüvegek minden méretben, lámpaárut,

kristályfóhér lámpacső és csiszolt üvegárukat,
demijonokat raktárról azonnal szállítunk

AUSLÄNDER TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR,
Piata M. Viteazului (v. Széchenyi-tér) 39.
EN-GROS! Telefon 9-54. EN-DETAIL!

SZÖRME divat különlegességek nagyraktára **DÉRY LAJOS** szücs mesternél Strada
Memorandului (Unió-u.) 3. Interurbán 12-12.

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó-helye. **ORT. ÉTTEREM**
Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban. Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarak

A BÉCSI DIVAT SAISON-UJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

**Női divat különlegességek
nagy választékban
Szolid árak!
Finom anyagok!**

GRÜNWALD ÉS STEINER
NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Metropol kávéházban

négyszer hetenként **FRITZ THELER** karmester
vezénylete alatt salón vonós-zenekar hangversenyez

Gép- vagy butorgyárosok!

Eladnám
66.620 számú „Önműködőbölcső” szabadalmamat,
vagy megegyezés esetén adnék gyártásjogot, —
megegyezvén, hogy ezen művet tömeggyártásnál
olcsón lehetne forgalomba hozni. — Szabadalmi-
rajzok kívánatra megkaphatók.
HIRSCHON J.
Ludesul de mures.
2988-1

TÖRÖTT ARANYAT,

platinát, briliánsokat és mindennemű
ékszert vesz és a legmagasabb árat fizet
MAX SPRINGER ékszerész
Sibiu, Strada Regina Maria 20. 2915-1

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben
1286
Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

CLUJ—KOLOZSVÁR,
Strada Xenopol (Szappan-utca elején)
Allandóan raktáron tart saját készit-
ményű láncot, gyűrűt, karkötőt stb.
Válal minden e szakmába vágó mun-
kák elkészítését, alakítását és javítását.
Fogászati arany és ezüstben. Törmelék
arany beváltása. 1273
Telephon 2-13 Telephon

Állandó nagy raktár

pamutszövőfonalakban
SZÖVŐCÉRNA, nyers és fehérített, 8-32 sz.
MULEFONÁL fehérített, 3-10 sz.
HARDWATERFONÁL, nyers és
fehérített, 6-32 sz.
Grohmann-féle fekete és piros szövőfonalak,
festett szövőcérnák, matringos és gombolyagos
kötőpamutfonalak
„Victoria” váltóüzlet és kereskedelmi r.-t.
TIMISOARA, IV. Str. Brătianu 8.
Telefon 97. Sürgőnyeim: Victoriabank.

Ingyen héber iskolai naptárt kapnak a
„Safruth”
Zsidó könyv- és papirkereskedésében (Wesse-
lényi M. és Szép-u. sarak) mindazon tanuló-
kik ott 5 lei értékben bevásárolnak

Hölgyek figyelmébe!

Megnyílt! Salon de Paris Megnyílt!
Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem.
Hajfestéslegtermészetesebb színekben Fejmosás,
ondolálás, fésülés u. m. történelmi és fantazie
frizurák, bandacré frizettek, hajfonatok, leg-
szebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth L.-u.) 2.
1284

Parfumerie

László & Comp.

CLUJ, Piata Unirei 12.
Telefonszám: 178.

Manicure és parfume
caseták, francia, angol
parfüm és kozmetikai
különlegességek

Engros és endetail

1211